Pavšalni franko v državi SHS. Posamezna štev. 1 krono.

21. štev. V Ljubljani, v četrtek 27. januarja 1921. Leto V.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/I., Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 *mm* × 55 *mm* po K 1·50. Uradni razglasi, poslano ter notice isti prostor K 2·—. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratične stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrt leto K 60, za mesec K 20. Za Nemčijo celo leto K 312, za ostalo tujino in Amerika K 360.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani Frančiškanska ulica št. 6/I., Učiteljska tiskarna.

Šesta redna seja konstituante.

Sodrug Etbin Kristan za politično svobodo.

LDU. Beograd, 25. jan. Predsednik dr. Ivan Ribar otvori VI. redno sejo ustavotvorne skupščine ob sedemnajstih. Zapisnik zadnje seje se sprejme brez ugovora, nakar prečita tajnik Janjić prošnje in pritožbe. Odbor Narodnega sveta v Šibeniku prosi, da se intervenira za skorajšnji odhod Italijanov z zasedenega ozemlja. Prebivalstvo v Sv. Ivanu Zelini prosi za podporo v žitu. Prošnje se oddajo pristojnim odsekom. Narodni klub protestira proti temu, da so oblasti zaprle poslanca Mateja Šimunjaka v Bosanskem Šamcu. — Odbor za izpremembo poslovnika predloži svoje poročilo o izvršenih izpremembah. Dr. Armeri iz Orebiča pripoveduje nato o strahotah italijanskega terorja na otoku Korčuli. Okrožno sodišče v Ljubljani zahteva izročitev poslanca Antona Brandnerja, ki se je pregrešil zoper § 411 kaz. zak. Dopis tega sodišča se odstopi imunitetnemu odseku. Ker je načrt ustave kralieve vlade s predlogi za izpremembe vred tiskan in razdeljen poslancem, se bo prečitala tozadevna predložka, kakor hitro se izvoli ustavotvorni odbor, ki bo razpravljal o njej. Poslanec Vojislav Lazić interpelira predsednika v imenu zemljoradnikov, zakaj se seje ne otvarjajo ob določenem času. Predsednik odgovori, da se to godi zato, ker o pravem času še ni navzočno zadostno število poslancev. V prihodnje bo predsednik odredil čitanje poslanskih imen in bo pričel pošiljati opomine. Poslanec Ivan Deržič interpelira ministra za promet glede premestitve nekaterih uradnikov na belgrajskem kolodvoru. Minister odgovori, da so bili nekateri premeščeni iz službenih ozirov, drugi pa so podali ostavko.

Interpelacija sodruga Etbina Kristana glede komunistov.

Poslanec Etbin Kristan interpelira ministrskega predsednika radi naredb proti komunistom. Po njegovem mnenju te naredbe ne tangirajo samo komunistov, ampak sploh vso politično svobodo. Poslanec vpraša, ali hoče vlada razveljaviti to naredbo. Mesto ministrskega predsednika, ki je zbolel, odgovori minister za notranje posle Drašković. Ta izjavi, da se je vlada že precej od svojega nastopa dalje bavila z nazori dr. Vesniča in da je sklenila, da teh samo ne bo razveljavila, ampak še dalje izvajala z vso doslednostjo. — Minister je odgovoril, da za odgovor na tako važno vprašanje sedaj ni pravi čas in je prosil poslanca, naj zahteva pojasnil na dan, ki je določen za interpelacije. —

Interpelacijo sodruga Etbina Kristana bomo objavili v celoti, čim nam bode doposlana.

Poslanec (radikalec) vpraša vojnega ministra, zakaj se ne izplačujejo svojčas izvršene rekvizicije za vojsko. Vojni minister odgovori, da je ministrstvo v tem zmislu že vse potrebno ukrenilo in da bo pričelo z izplačevanjem, kakor hitro bo odobren potrebni kredit. Poslanec Vojislav Lazić vpraša ministra za poljedelstvo, kaj se je storilo za regulacijo savskega brega. Minister odgovori, da je še lani bil odposlan poseben referent z inženerji na lice mesta, da zberr potrebne podatke. Inženerji so izdelali načrt, ki pa predvideva pet milijonov dinarjev kredita, če se hoče regulirati breg od Skele do Zabrežja. V proračunu pa je bilo za ta kredit odobrenih samo 250.000 dinarjev. Minister prosi poslanca, naj izkoristi naredbo o otvoritvi vodnih zadrug po vzoru onih v Hrvatski in Slavoniji, ker je samo na ta način mogoče pridobiti potrebna sredstva. Vlada bo s svoje strani stavila na razpolago gotovo vsoto, treba pa je, da tudi okrožja, ki zahtevajo regulacijo, prispevajo. Nato se zaprisežejo trije poslanci, ki še niso prisegli. Spričo tega predlaga predsednik, naj se dnevni red preloži do prihodnje seje, katero odreja za petek 28. t. m. Nato prosi poslance, naj jutri dne 26. t. m. prisostvujejo parastosu za pokojnega profesorja Denisa, znanega prijatelja našega naroda. Predsednik zaključuje sjo ob osemnajstih in pol.

•

Proglas proti kommunistom je bil izdan že pred tedni. Tudi parlament zboruje že nekaj tednov. Toda vkljub temu se ni našla do danes še niti ena meščanska stranka, ki bi bila protestirala na merodajnem mestu proti omejitvi najprimitivnejših državljanskih svobod, čeprav jih je vse polno v opoziciji. Da se demokrati ali radikalci ne bodo ogrevali za politične svobode, to je umevno — toda kje so ostale opozicijonalne stranke?

V opoziciji se nahajajo slovenski klerikalci.

V opoziciji se nahaja Narodni Klub.

V opoziciji se nahajajo Radićevci.

V opoziciji se nahajajo komunisti, za katere se v prvi vrsti gre.

Konstatiramo, da se do danes ntii komunisti sami niso zavzeli za svoje interese, da o drugih strankah niti ne govorimo. Jedini, ki je povzdignil svoj glas za preganjane in zatirane, je bil socijaldemokrat sodrug Etbin Kristan!

Kdor hoče videti, naj izpregleda in vidi.

Pomočnik finančnega delegata v Ljubljani.

Prejeli smo: Novoimenovani pomočnik finančnega delegata, gospod Peter **Milojković**, je 22. t. m. nastopil svojo službo. Delegat **Dr. Šavnik** ga je 25. t. m. predstavil predstojnikom poedinih oddelkov delegacije in ga ob njihovi navzočnosti pozdravil takole:

„Gospodje! — Pozval sem Vas, da Vas seznanim z g. Milojkovićem, ki je prvi poklican, da prevzame v Ljubljani na novo ustanovljeno mesto pomočnika finančnega delegata. Odbral sem to slovensnejšo obliko, ker se mi zdi, da je trenotek historičnega pomena, ko prvi naš „prečan". g. Milojković mi bo že oprostil, da se poslužim pravice, ki je enaka za vse — stopi v organično zvezo z našo pokrajinsko finančno upravo. **Storjen je s tem korak, ki, ako ne ostane izoliran, utegne postati odločilne** važnosti za nadaljni razvoj našega razmerja napram centrali in nasprotno. —

Mi citiramo samo prvi del pozdravnega govora. Že ta pove dovolj.

Da ne bo kakšnega neljubega nesporazuma, povemo že vnaprej, da proti osebi g. Milojkovića nimamo prav nič, toda v principu, ki se hoče uveljaviti z njegovim imenovanjem za visokega uradnika v Sloveniji, nam bo pa že dovoljeno izpregovoriti par besed.

Gospod Milojković je Srb iz Srbije, torej za nas „prečan", kakor smo mi tostran Save „prečani" za Srbe. Mi nimamo nič proti temu, če prihajajo Srbi k nam. **Ampak ugovarjati moramo, če pridejo k nam kot visoki uradniki v katerokoli stroko javne uprave, dokler te uprave ne poznajo!** O tem pa moramo v konkretnem slučaju dvomiti!

Gospod pomočnik prihaja k nam ali kot „vajenec" — da vidi in spozna našo upravo, ali pa kot uradnik z dekretarno močjo. Če prihaja v naše kraje na študije, da se spozna z našimi razmerami, potem ne more biti pomočnik in visok uradnik, ampak ostane lahko srbski uradnik, ki je tukaj dodeljen na službovanje. **Ostane torej le še druga alternativa:** on prihaja k nam kot uradnik z dekretarno močjo, mogoče celo kot nekaka kontrola nad samim finančnim delegatom!

To pa ne gre!

Če hočem koga namestiti v slaščičarni, ga ne bom namestil takoj kot moistra, ampak kot vajenca. Ko bo pa vedel in poznal, kar potrebuje, potem pa naj bo pomočnik ali magari moister. Tako je tudi v tem slučaju.

Res je tudi, da je tudi v Srbiji nekaj slovenskih uradnikov na visokih mestih. Toda ti niso tam nikaka kontrola in nikaki vajenci, ampak so v glavnem le referenti za slovenske zadeve, katerih v Belgradu ne poznajo. To je čisto druga stvar.

Glavno je pa sledeče: Dokler **konstituanta še ni izrekla zadnje besede o ureditvi države in dokler ne vemo, ali bomo imeli centralizem ali federalizem ali avtonomijo ali kantone ali sovjete, toliko časa ni treba nobenih novotarij.** O bodoči upravni uredbi države mora najprej izpregovoriti **konštituanta**, in če se bo ta izrekla za centralizem, potem se naj začno premeščati uradniki s severa na jug in obratno, ampak ne na visoka mesta in ne z dekretarno močjo, ampak kot mladi praktikanti, da se bodo najprej vživeli v razmere, in potem šele začeli vladati nad ljudmi, ne pa narobe.

Kot drag gost nam je pa gospod pomočnik dobro došel.

DR. KOROŠEC ZA PROTIČEV USTAVNI NAČRT.

LDU. Beograd, 26. januarja. Dr. Korošec je posetil g. Protića, s katerim se je razgovarjal glede načrta njegove ustave, glede katerega misli, da bi se lahko sprejel z malimi izpremembami.

SLS BO PRISEGLA.

LDU. Zagreb, 26. januarja. „Riječ" poroča iz Beograda, da se doznava iz krogov kluba dr. Korošca, da bodo njegovi člani prisegli po sprejemu revizije poslovnika. Tako razpoloženje se opaža tudi v Narodnem klubu.

RADIKALCI ZA POZITIVNO POLITIKO.

LDU. Beograd, 26. januarja. Današnja „Samouprava" piše, da mora sedaj, ko je ustavotvorna skupščina sprejela nov poslovnik, manjšina opustiti svojo negativno politiko, ker se zbornica nahaja pred najvažnejšim aktom: pred volitvami ustavnega odseka.

ZA NACIJONALIZACIJO RUDNIKOV.

LDU London, 26. jan. Mednarodni rudarski konferenci so bila predložena poročila različnih delegacij, iz katerih je razvidno, da je depresija trgovine splošen pojav. Konferenca je soglasno sprejela po francoski in belgijski organizaciji predlagani in po nemški organizaciji podpirani sklep, v katerem se delavci pozivljejo, naj svoja stremljenja po nacionalizaciji rudnikov podvoje.

Za pomoč Nemški Avstriji.

LDU. Pariz, 25. jan. Današnja seja vrhovnega sveta se je pričela ob enajstih dopoldne in se je na njej razpravljal problem Nemške Avstrije. Razpravljalo se je o uspehih dosedanjih posvetovanj in o poročilih, ki so jih pripravili angleški, francoski in italijanski finančni strokovnjaki.

LDU Pariz, 25. jan. Komisija, ki se ima baviti z avstrijskim vprašanjem, se je sestala danes ob 16. Sira Roberta Horneja, ki pride šele jutri v Pariz, zastopa Kiweling Smith. Komisija je proučevala različne predložene ji načrte glede gospodarske in finančne odpomoči Avstriji ter se bavila s težkočami, ki bi mogle nastati pri njih izvedbi. Zastopniki vseh sil so bili pozvani, da sestavijo poročila, ki jih bo komisija jutri poslušala. Leucheurju se je poverila sestava splošnega poročila.

LDU. London, 26. januarja. Nameravano potovanje češkoslovaškega zunanjega ministra v Pariz in Rim, navzočnost jugoslovanskih politikov v Parizu in pričakovani prihod poljskega predsednika v Parizu se spravlja v zvezo z načrtom, pritegniti sosede Avstrije k obnovi dežele.

LDU. Pariz, 26. jan. Na dnevni red razprav vrhovnega sveta so stavili še tele točke: možnost monarhistične restavracije v Nemčiji, Avstriji ali madžarski in nevarnosti, ki bi izvirale iz tega, razmerje zaveznikov do Zedinjenih držav, obveznosti zavezniških držav do Zedinjenih držav ter ameriški predlog glede ustanovitve zedinjenia narodov.

Nemška Avstrija se nahaja na robu finančnega propada. Ne toliko po krivdi drugih, ampak po lastni krivdi, ako smemo imenovati „krivdo" izborno politiko njenih vodilnih mož, ki so znali spretno izkoristiti strah francoskih kapitalistov pred združenjem Avstrije z Nemčijo in pa francoski strah pred boljševizmom v svrho večnih finančnih podpor od strani antante. To politiko so nemško-avstrijski državniki sijajno izpeljali.

Danes se antantini državniki v Parizu znova bavijo z nemško-avstrijskim problemom. Kakor je iz zgornjih poročil razvidno, nameravajo v Parizu pritegniti v pomožno akcijo za Avstrijo tudi one države, ki so nastale iz avstrijskih razvalin. **Interesantno je, da govori poročilo tudi o „navzočnosti jugoslovanskih politikov" v Parizu. Kdo so ti politiki in kdo jih je poslal tja? Ali naša vlada? S kakšnimi direktivami?**

To je vprašanje, katero bo treba pojasniti v parlamentu.

Za slučaj, da se nasledstvene države ne bi hotele ukloniti francoskim željam, grozi antanta z vzpostavo monarhij v Nemčiji, v Avstriji in na Ogrskem. Mi ne vemo, kako bo ta grožnja vplivala v Pragi in v Belgradu, ampak že činjenica kot taka, da se sploh o restavraciji monarhije govori v Parizu, je odločilna za našo velikansko odvisnost od zapadnih držav. Najprej nam trgajo košček za koščkom mesa iz nas, potem pa prodajajo še ostanke našega naroda v sužnost, samo da se zadovolji in nasiti zapadno-evropski kapital.

Ali bo ali ne bo?

(K krizi v industriji.)

Dolgo časa že govorimo in pisarimo o anketi, ki se naj skliče v Belgrad. Iz uradnih objav posnemamo, da se anketa skliče in da bodo razpravljali o krizi, o carini in o načelih, po katerih naj se dvigne industrija v državi. Kritiki gospodarskih razmer pri nas navajajo kot glavna vzroka krizi delavske plače in trgovska politika. Skorai je res, da je v teh dveh trditvah zapopadeno vse, toda vprašanje je, kako naj se te splošne vzroke odpravi in kaj vse tiči za njimi in če ni morda vir vsega zla le preslaba uprava in splošni desinteressement na ureditvi gospodarstva.

O delavskih plačah ne bomo izgubljali dosti besed. To je stara fraza meščanskih političnih strank, ki presojajo plače po številkah, ne da bi primerjale vrednost denarja z blagom, ki ga za ta denar delavec dobi. Pred vojno se je delavec za silo oblačil, skromno živel, sedaj tega ne more, ker je cena blagu mnogo bolj poskočila, kakor pa so se zvišale plače, tako da delavstvo utrpi danes povprečno veliko materijalno škodo. Isto, kar velja za delavca, velja tudi za malega producenta, kmeta, obrtnika, uradnika. Ta razlog torej ne more biti pravi vzrok propadanju industrije v Sloveniji.

Pač pa so gospodarsko-politični vzroki: brezbrižnost države, nepraktične trgovske pogodbe z inozemstvom in špekulacije industrijcev samih. Trgovec nam je pripovedoval, da je hotel od tovarne pokupiti vse kovinske produkte, a tovarna jih ni prodala, ker je mislila, da dobi še boljšega kupca. In ker se ji to ni posrečilo ter je trgovec dobil cenejši vir, ima danes tovarna zalogo blaga milijonske vrednosti, a grozi, da ustavi obrat, ker ne more oddati izdelanega blaga. Industrijci so se zanašali na verižništvo, ki je pa izpodletelo.

Skupni interesi za razvoj industrije niso prišli nikjer do izraza, ker je vsak industrijec in menda tudi „država" hotela verižiti na svoj račun. Ni torej bilo časa ne za ureditev carine, ne za ureditev trgovske politike s sosednjimi državami.

Danes smo pred katastrofo. Najhuje trpi že ves čas predilna industrija, sedaj je kovinska kriza na vrhuncu, preti nam kriza v trgovini sploh in če ta nastopi, doživimo lahko veliko gospodarsko katastrofo. Kriza v mlinski industriji, v usnjarski, tiskarski nam že trka na vrata. Treba je samo še denarne katastrofe, pa nastane najhujši udarec, gospodarski udarec, ki bo potegnil v vrtinec industrijo, trgovino in z vsem tem tudi delavstvo.

Anketa torej, ki bo sklicana, ima prav obširno polje, da pregleda prave vzroke na eni strani, na drugi strani pa da poišče tudi pravi izhod iz te zagate.

Zdi se nam, da mora imeti anketa pred očmi zlasti dve stvari, prvič ureditev trgovinskih odnošajev z inozemstvom in pa pospeševanje potrebne in primerne industrije v državi. Zlasti se nam zdi važno, da se v industrijo investira kapital ter da se lastne potrebe krijejo iz lastne produkcije. Promet se pa mora urediti tako, da se riskantne špekulacije po možnosti omeje.

Ako bo torej anketa imela vse to v vidiku in bo državna uprava z energično roko posegla vmes takoj, lahko še marsikaj rešimo, če pa tega ne stori, bomo imeli „en planz" več.

Mizerija ljubljanskih akademikov.

Po dolgem trudu smo si vendar v slovenski prestolici ustvarili univerzo. Že skoro dve leti se predava, a tudi že skoro dve leti akademsko dijaštvo strada in se bori za svoj življenski obstanek.

Naša jugoslovanska javnost o tem še ni poučena. Pa kaj bi! Kdo bi mislil na to ubogo akademsko paro, ko so pa na dnevnem redu veselice in zabave in zopet plesi in veselice.

Kdo bi govoril in tratil čas z manjami, ko se povsod gradi, ko se povsod zida, da bo naša mlada država enotnejša, močnejša.

Ljudje, ki so s svojim obstankom nezadovoljni, so protidržavni, nevarni elementi. Zahtevati taki danes ne smejo ničesar, kvečjemu milostno prositi. Pa glejt Beračі so danes ošabni! V blaženih časih so se zadovoljili s krajcerjem, a danes, ko ni več Tavčarjevih lir, komaj s kovano dvajsetico. No pa tudi dvajsetica se še da, samo, da se sitneža otreseš. — —

Da bi se pa temu mlademu akademskemu stebričku naše Jugoslavije ne očitalo, da je protidržaven element, pa da bi se ne delalo sitnosti ljudem, ki imajo že itak dela črez glavo v drugih važnejših poslih, je naša akademska omladina potr-

pela, požrla iz svetlega stolčka tu eno in tam zopet drugo debelo z bolestjo v srcu in upala in se tolažila: vsaj bo boljše, samo, da dobi ta minister portefej. Upala je! Žrtvovala se je! Vsaj to ni nič nenavadnega! Zakaj bi mlad človek ne upal in se ne žrtvoval, za boljšo bodočnost. Pa minister ni dobil žegnanega portefeja, ali pa ga je! In akademik je bil dvakrat žalosten; v drugem slučaju bolj kot v prvem.

Ljudje božji! Ali je še kaj bolj žalostnega na svetu za mladega človeka kot razočaranje, kot prevara, kot grenko izpoznanje!

Ali je še kak večji greh v cerkvenih, božjih in državnih postavah, kot ukrasti mlademu človeku upanje in cilje, katere si je ustvaril takrat, ko je stradal in trpel, takrat, ko se je žrtvoval!

Pa je že tako na svetu! Stari spoštljivi ljudje, ki so polni izkušenj, nam vedno in vedno godejo: »Izpoznanje mora priti, prej ali slej!« In kdo bi ne veroval starim ljudem! Tudi mi jim danes verujemo z bridkostjo in žalostjo v srcu! Prejasno smo spoznali, da ni beliča v žepu, pogledali smo si drug drugemu v obraz, ogledali se v zrcalu: obrazi so bili bledi in suhi, podobni jetičnim.

Umazani ovratniki so čepeli na še bolj umazanih srajcah! Razcefrane, tenke hlačice se motovilile nerodno okrog slabih nog, v želodcih je tako čudno in tesno stiskalo, nerodno šepetalo: lačen si, lačen si! Vest pa je sikala: študiraj! — — Oh konja! — — —

Pa vraga, kje vzeti, da se nasitiš, kje vzeti da se očediš in oblečeš, kje vzeti, da si kupiš knjige za študij?! In kako zamenjati grajsko beznico s kakim drugim stanovanjem, če pa ni denarja!

Belgrad ne da ničesar, Ljubljana pa še manj!

Narodne dame ta leta nimajo časa, ker imajo preveč opravka s pokroviteljstvi pri raznih plesih, zabavah, veselicah, maškeradah itd. Sicer so pa one same reve. Poglejte jih: vsaj imajo komaj pet oblek za delavnik in deset za praznike, pa samo iz svile! Njihove dražestne gospodične hčerke imajo komaj vsako leto dvoje novih toilet za plese! Popoldne se morajo zadovoljiti samo s čokoladami in tortami. In koliko pretrpi pri tem želodček! Vse hujša! Hišni zdravniki tožijo, da se teh družin polašča tuberkuloza. — — Komaj bi bilo, da bi velikodušna mladina pobirala darila za modro kri. — —

Torej kjer vzeti, kje začeti? — — — —

Ali bi ne šli k poštenim trgovcem? Pa kaj!

Ti imajo vsi itak izgubo. Saj se boje v konkurenci celo onih beračev, ki se hodijo v nemško Avstrijo oblačit!

Ali bi se obrnili na verižnike ali na izvoščke, ali na centralno vlado, ki kreditira eventualno plese, ali na pokrajinsko, ki ne podpira nikogar? — — — — — — — —

Pa kaj hočemo? Blagajne so prazne, ljudje so sicer dobri in velikodušni rodoljubi, radi bi dali, a nimajo, — nimajo! — —

Nič! Tolažili se bomo, a sedaj z našimi žalostnimi štorjami. Saj ima vsaka naša raztrgana kravata, vsaka naša umazana srajca, vsak naš slinasti črevelj, vsak naš prazni žepič svojo zgodbo.

In ti bodo pripovedovali, javnost naj pa potem ugibije ali smo res prokleti od boga in hudiča samo zato, ker smo Slovenci. T.

Ponarejeni 20 din. bankovci.

V poslednjem času se je pojavilo četvero falzifikatov dvajsetdinarskih bankovcev. V znanje in ravnanje občinstva se takaj priobčuje njih popis.

Falzifikat št. 1. Na hrbtu je falzifikat za 2.5 mm v širini in za 0.5 mm v višini manjši od pravega bankovca. Barve: Na licu pravega bankovca je splošna barva bolj rdečkasta nego na falzifikatu. Zeleni odtisk je na pravem bankovcu olivast, na falzifikatu pa je zeleno-grahast. Na hrbtu je rdeče ozadje pri originalu mnogo bolj zamolklo nego pri falzifikatu. Modri odtisk je na falzifikatu jasno modre barve, na originalu pa grahasto moder. Odtisk kliševja: Na licu originalnega bankovca so konture popolnoma jasne, a se spajajo z ozadjem, toda tako, da se vendarle ne izgubljajo med tankimi vzporednimi črtami, ki tvorijo ozadje. Na falzifikatu se konture lomijo pod tankimi črtami ozadja ter se često izgubljajo pod njimi. Na hrbtu ima modri narisek pri falzifikatu mnogo manj detajlov na polju in v klasju nego na pravem bankovcu. Rdeče ozadje je na falzifikatu, dasi je dosti slabotnejše nego na originalu, odraža močneje. Razlike v detajlih: Na klobuku zadnjega kmeta se na pravem bankovcu razločno opažajo krajki; na falzifikatu ima ta kmet nekakšno kapico brez okrajkov. Srajca je na pravem bankovcu osenčena mnogo bolj nego na falzifikatu. Drevje v ozadju oraginalnega bankovca se izgublja v podnožju planin, pri falzifikatu pa se jasno odraža. Volova glava nima na falzifikatu prav nobene sence. Vobče so na falzifikatu konture jako ostre, na originalu pa se stapljajo.

Falzifikat štev. 2. Kliše ponarejenega bankovca je v širini za 1 mm manjši od originala. V višini je za 0.75 mm večji. Na hrbtu je istotako falzifikat v širini za 1 mm manjši od originala, v višini pa za 0.75 mm večji. Barva na licu: Opisana barva falzifikata je jako podobna prvemu bankovcu, toda gravura, ki jo tvorijo valovite vzporedne črte, se odraža tako, da se glavni motiv skoro popolnoma izgublja pod njo. Nekateri bankovci te izdaje so natisnjeni s toliko količino barve, da je njih splošna poit jako zamolkla. Bankovec je videti, kakor bi bil zaradi tega zamazan. Na hrbtu je modra barva bolj zamolkla na falzifikatu nego na pravem bankovcu. Rdeča barva je živejša. Odtisk kliševja: na licu je jako slab in zamazan, tako da detajlov na okviru skoro ni mogoče razločevati. Valovite vzporedne črte skoro popolnoma zakrivajo glavni narisek. Napisi so slabi in nepravilno razporejeni. Na hrbtu: Odtisk je istotako jako slab in zamazan; detajli nariska se ne vidijo. Rdeči narisek v reliefu v ozadju se skoro ne vidi. Razlike v detajlih: Bele križaste črte na licu falzifikata so jako široke. Te linije se ne vidijo, ali pa jih ni v kvadratih, ki obrobljajo številke 20. Črke zgornjega napisa so premalo in slabo odtisnjene. Beseda »Finansija« je napisana z enim rimskim I. Hrbet je vobče jako lisast. Stebla klasja so preširoka. Vzporedne rdeče črte so slabo izdelane.

Falzifikat štev. 3. Kliše na licu ponarejenega bankovca je za 0.3 mm manjši od pravega, višina pa je ista. Na hrbtu je falzifikat v širini za 2 mm, v višini pa za 1 mm manjši od originalnega bankovca. Barve: Na licu bankovca te izdaje se barve razmeroma ujemajo z barvami pravega bankovca. Na hrbtu je modri odtisk bolj zamolkel, rdeča podloga pa prevladuje na falzifikatu manj nego na pravem bankovcu. Odtisk kliševja: Odtisk falzifikata se jako razlikuje od odtiska originalnega bankovca. Vendar pa je odtisk na tem bankovcu vobče boljši nego odtisk falzifikata druge izdaje. Na licu je odtisk jako grob. Gravura, ki jo sestavljajo valovite vzporedne črte, tudi preveč obvladuje druge nariske, model glavnega motiva pa je izdelan jako slabo. Oblaki na nebu in planine nimajo sence; zato je videti nebo preveč prazno. Okvir in njegovi okraski so izdelani dosti dobro na onih bankovcih, kjer je natisk dobro izvršen. Na hrbtu je modri odtisk grob, osenčen mnogo močneje nego na pravem bankovcu. Rdeče ozadje prevladuje mnogo manj nego na pravem bankovcu. Razlike v detajlih so jako mnogoštevilne. Na licu falzifikata skoro ni razlikovati drevja v ozadju, dočim se na pravem bankovcu dobro vidi. Detajlov na polju pri falzifikatu sploh ni. Na hrbtu ima zemlja na falzifikatu istotako mnogo manj detajlov nego na pravem bankovcu. Žito se težko razločuje, ker nima sence. Relief, ki predstavlja zoro, je slabo uspel.

Falzifikat štev. 4. Narisek tega ponarejenega bankovca se razlikuje od pravega, bodisi na licu ali na hrbtu, samo v nekaterih jako drobnih detajlih, ki utegnejo biti izvedeni tudi s slabim tiskom (preveč ali premalo barve, slaba tiskalnica itd.). Velikost tega ponarejenega bankovca se popolnoma ujema z nariskom pravega bankovca, razen na hrbtu, kjer je premeroma za 0.6 mm višji od pravega bankovca. Po svojem papirju se ponarejeni bankovec popolnoma razlikuje od pravega. Pri ponarejenem bankovcu je papir mnogo bolj bel, kar lahko zapaziš, če k robu ponarejenega bankovca položiš pravi bankovec ali če oba bankovca preizkusiš glede prozornosti. Papir ponarejenega bankovca je prozornejši. Papir ponarejenega bankovca je na površini mnogo svetlejši nego papir pravega bankovca; to začutiš, če ju otiplješ ali če obrneš ta bankovca proti izviru svetlobe (oknu, svetilniki) ter gledaš skozi njiju. Zvočnost papirja pravega bankovca je ostra, zvočnost ponarejenega bankovca pa gluha. Papir pravega bankovca je 0.10 mm srednje debeline, papir ponarejenga bankovca pa 0.08 mm. Zelena barva ponarejenega bankovca je mnogo bolj zamolkla nego na pravem bankovcu. Istotako je z modro barvo na hrbtu. Rdeča barva na hrbtu je na ponarejenem bankovcu mnogo bolj vijoličasta in bolj modra nego na pravem Pogledan od strani, je tisk ponarejenega bankovca jako svetel, na pravem pa je popolnoma medel. Naposled se ponarejeni bankovec odlikuje še z veliko ostrino svojega nariska. Pri pravem bankovcu se konture mnogo bolj zlivajo druga v drugo nego pri ponarejenem.

Politične vesti.

+ **Občinske volitve v Sloveniji.** »Jutarnji list« poroča iz Belgrada, da se v ministrstvu za notranje zadeve delajo priprave za razpis občinskih volitev v Sloveniji, ki se bodo vršile na podlagi volilnih list za konstituanto.

+ **Še vedno protidržavne zarote.** „Riječ" objavlja pismo, ki ga je dr. Vladimir Sachs naslovil na podpredsednika seljačke stranke dr. Mačka, v katerem sporoča načrt za udarec proti naši državi. To pismo mu je prinesel neki Slavoljub Sova, ki je vstopil v službo dr. Sachsa. V tem pismu pravi dr. Sachs, da imajo on in nekateri Črnogorci dobre zveze z inozemstvom in kako je vse pripravljeno za revolucijo. List objavlja tudi razgovor med dr. Mačkom in Sovo, ki je zahteval municijo in orožje. — Naše oblasti so tega Slavoljuba Sovo prijele na našem ozemlju, ko je iznova potoval kot posredovalec med dr. Sachsom in dr. Mačkom.

+ **Ustavni načrti.** »Obzor« javlja iz Belgrada, da bo bodoči ustavni odsek vzel v pretres ustavni načrt poslanca Stojana Protiča in dr. Laze Markoviča. Kakor vse kaže, Protičev načrt ne bo sprejet. V poštev prihaja le načrt dr. Markoviča. V vseh klubih se opaža volja, naj nova ustava izraža voljo vsega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Posl. Protič namerava v par dneh v radikalnem klubu razviti svoj načrt ustave. Njegova želja je, da se debata o ustavi začne na podlagi njegovega načrta.

+ **Politično delo Hrvatske Zajednice.** Predsedništvo Hrvatske Zajednice je sklicalo sestanek stranke za 2. februar z dnevnim redom: razprava o ustavi, položaj Narodnega kluba na konstituanti in razmerje do drugih strank, rapalska pogodba in naš medarodni položaj ter naša gospodarska in notranja politika v naši državi.

+ **Sedanje upravno stanje se podaljša.** »Narodna Politika« javlja iz Belgrada: Vladni krogi se bavijo z mislijo, da bi se po sprejetju ustave v državni upravi napravilo prehodno stanje petih let, v katerem bi ostala dosedanja uprava. — Ker je »Narodna Politika« hrvaški organ Koroščeve skupine, bi se dalo iz te vesti sklepati, da Korošec odnehava.

+ **In v Ljubljani?** Dr. Voja Veljković, dr. Momčilo Ninčić in dr. Velizar Jankovič so odstopili kot člani upravnega odbora pridobitvenih podjetij in bank. — Pojem inkompatibilitete pa v Ljubljani ni preveč znan!

+ **Večerja za nemške trgovske delegate.** Minister za trgovino dr. Vekoslav Kukovec je priredil na čast nemškim delegatom sijajno večerjo.

+ **List v židovskem jeziku.** V Novem Sadu je izšla prva številka židovskega lista, ki je pisana v židovskem jeziku. — Kaj smo: Jugoslavija ali Judoslavija?

+ **Nov komunističen list.** »Novosti« javljajo iz Sarajeva, da bo 1. februarja začel tamkaj izhajati list »Telegram«, ki ga bo izdajal član vodstva komunistične stranke. — Vprašanje je, kako dolgo bo vlada dopustila izhajanje, če bo sploh dovolila prvo številko.

+ **Sklepi Radičeve stranke.** Dne 24. tm. je v Zagrebu na konferenci zastopnikov Radičeve stranke poročal dr. Basariček o svojem politično informacijskem potovanju v Belgrad, nakar so sklenili, da Radičeva stranka pod sedanjimi okolnostmi ne more iti v Belgrad. Stranka bo še nadalje vodila politiko abstinence.

+ **Cesar Karl se obnaša korektno.** Švicarska brzojavna agentura javlja: Načelnik zveznega političnega departementa Motta je izjavil posebnemu poročevalcu turinske »Gazzette del Popolo«, da na uradnem mestu ni ničesar znano o kakih spletkah bivšega cesarja Karla ali njegove okolice v Švici. Ko je bivši cesar Karel pred dvema letoma iskal zavetišča v Švici, se je s častno besedo zavezal, da ne bo kršil gostoljubnosti Švice s političnimi spletkami. Doslej pa niso bili predloženi dokazi, da se ni držal teh obveznosti.

+ **Persekucije strokovnih organizacij v Španiji.** V zadnjih 48 urah je bilo aretiranih 153 članov strokovnih organizacij.

+ **Habsburgovci ne morejo živeti brez trona.** Iz Varšave poročajo uradno, da je bil sklenjen sporazum med Korfom in Ukrajinci (katerimi?) v svrho ustanovitve velikega ukrajinskega kraljestva pod žezlom Habsburgovcev seveda. — Ne vemo, koliko podlage je v tej uradni vesti, no, v Ukrajino že lahko gredo, tam nam ne bodo mogli škodovati! Bodo že boljševiki za to poskrbeli!

+ **Monarhistično gibanje v Nemčiji.** »Die Rote Fahne« v Berlinu je 22. tm. objavila faksimil okrožnice nemške narodno socijalne stranke s podpisi Ludendorffa, Reventlowa in Eschercha, v kateri so dana navodila za skupni nastop z rojalističnimi strankami Bavarske in Saške glede gibanja, ki naj bi se v mesecu februarju provociral s pomčjo lock—outa, preje predno bi prevzeli oblast. V potrebi naj bi se izvršil državni puč v Berlinu, da bi se tako provocirala potrebna razburjenost. »Reichswehr in Sichercheitswehr bosta na naši strani in kdor se bo upiral, bo na mestu ustreljen. Potem sledi v okrožnici zelo točna podrobna navodila glede mobilizacije, razdelitve moči in orožja, katero naj bi dobavili Reichswehr in Siechercheitswehr. — Gospodje so lahko prepričani, da z Viljčkom ne bo nič.

+ **Aristide Briand,** sedanji francoski ministrski predsednik, je sedaj v starosti 58 let, član že v 10. francoske vlade in je, že sedmič ministerski predsednik. Svojo karijero je začel leta 1906.

+ **Armenci in Turki...** »Reuter« poroča, da je armenska sovjetska vlada podpirana od moskovske poslala Turkom ultimat, da naj ti takoj izpraznijo Karsko ozemlje ter da naj umaknejo svoje vojaštvo na meje iz l. 1904. Dalje zahtevajo, da plačajo Turki odškodnino za plenjenje in zverinstva na armenskem ozemlju takoj. Turki so menda že izpraznili Aleksandropol.

+ **Amerika in nadvladje na morju.** Državni tajnik je izjavil pred komisijo za zunanje zadeve, da vojna mornarica Zedinjenih držav ne sme nikakor biti šibkejša od mornarice kateresibodi druge države. Amerika mora imeti najmočnejšo mornarico med vsemi državami. Ta politika bo morala veljati dotlej, dokler se ne ustanovi takšna zveza narodov, ki bo za resnično razorožitev držav.

+ **Iz strahu?** Berthelot, politični vodja francoskega ministrstva za zunanje zadeve in poleg tega veliki mojster prostozidarske lože »Veliki Orient« v Parizu, je naslovil na grofa Apponyija, ki je madžarsko vlado pripravil do tega, da je prostozidarjenje prepovedala, hudobno pismo, v katerem zahteva, da se takoj zopet dopusti. To še ni zanimivo, zanimivo pa je, da je nastal radi tega pisma v krščanskem taboru silen vrišč, kakor bi se že podiral madžarski krščanski Jeriho in je sam Julij Gömbös, predsednik znane morilske krščansko oficirske tolpe Move in danes prva potenca na Madžarskem, izjavil, da iz tega ne bo nič, češ, da so frajmavrarji sami prekucuili in socijalisti, ki jih treba pobesiti, pa ne podpirati pri njihovem rovarjenju zoper »legalno« oblast. Stvar pa je taka, da ogrski socijalisti niso hneli z neškodljivimi meščansko-filistrskimi ložarji ničesar opravit, razen takrat, ko je stranka odločila, da ne sme nihče njenih članov biti član kake prostozidarske organizacije. Sodrugi na Ogrskem pač dobro vedo, da je zanisel vsakega poštenega prostozidarstva še vedno in bo vedno le: »Cajtenge brati, karte igrati in druga prostozidarska dela izvrševati«, kakor pravi nekje Heine. Tako »eksaltirani« pa socijalisti nismo, pač pa tičijo za klerikal. vriščem smrdeče afere: Ko so lože zaprli, so se krščanski socijalci in predvsem njihove oficirske organizacije polastile njih znatnega imetja! — Sedaj razumemo, zakaj toliko strahu!

+ **»Vorwärts«,** glasilo češkonemške socijalne demokracije v Libercu, je prenehal vsled simpatiziranje z levičarji, biti glasilo stranke. Najbrže ga bodo ohranili zase levičarji.

+ **V Berlinu ne bo splošne stavke.** Pri posvetovanju berlinske komisije strokovnih organizacij in obratnega sveta so pri glasovanju odklonili splošno stavko berlinskega delavstva, katero so priporočali komunisti radi neugodnega položaja tovarniških delavcev v nemški prestolici. Odklonili so pa stavko raditega, ker je trenotno meščansko-kapitalistični element pri polni moči in enotno organiziran. Splošna stavka v enem samem delu države bi mu bila zelo pogodu, ker bi delavstvo na ta način oslabelo svoje moči, ki jih bo nujno potrebovalo v združenem boju zoper meščansko reakcijo pri bližnji izvedbi socijalizacijskega načrta. Položaj je trenotno tak, da podjetniki sami odpuščajo delavstvo. Glavni referent s. E. Barth je toplo priporočal, naj bi vsaj za ta čas in za čas socializacijske borbe ponehal bratomorni boj v nemškem proletariatu. Stavke torej ne bo in to z ozirom na ogromnejše načrte, ki jih bo izvajalo nemško delavstvo v kratkem času.

+ **Delavsko gibanje Švice.** Stanovski svet se je pečal s predlogom, da se da 10 milijonov frankov v podporo brezposelnim. Več govornikov je kritiziralo kritično situacijo Švice, ki je nastala vsled nizkega stanja inozemskih valut. Zvezni predsednik Schulthess se je izjavil za boj proti brezposelnosti. Švicarska trgovska bilanca ima eno milijardo deficita, kajti izvoz se vedno manjša, uvoz pa vedno veča. Zvezni svet je izdal naredbo za varstvo domače obrti proti inozemskemu tekmovanju. Svet je te predloge sprejel.

+ **Boj za »Humanite«.** V nedeljo so sklicali francoski komunisti sejo vseh akcionarjev dnevnika »Humanite«, na kateri naj bi se podpisali sklepi vodilnega odbora komunistične stranke v zadevi tega lista. Udeležili so se je tudi zastopniki starega

LISTEK.

Ant. P. Čehov:

Strah.

(Povest mojega prijatelja.)

Poslovenil Fran Pogačnik.

(Dalje.)

Ko je »Štirideset mučencev« zapazil, da sva se oba ozrla nanj, je spoštljivo zakašljal v pest in izpregovoril:

»Dobrim gospodom sem bil vedno zvest sluga, a glavni vzrok so opojne pijače. Ako me sedaj nesrečnega človeka smatrate za vrednega in mi daste službo, poljubim sveto podobo. To je moja moška beseda.«

Mimo je prišel cerkveni paznik, ves v zadregi pogledal naokoli in začel vleči za vrvico. Zvon je počasi in zategnjeno, rezko rušeč večerno tišino, odbil deseto uro.

»Toda ura je že deset«, je vzkliknil Dmitrij Petrovič. »Mislil bi bil, da se odpeljeva. Da, dragi moj,« je vzdihnil, »ako bi vedeli, kako se bojim svojih vsakdanjih, posvetnih misli, v katerih bi ne smelo biti, kakor se zdi nič strašnega! Da ne bi mislil, se skušam raztresti z delom in se izmučiti, da bi ponoči krepko spal. Otrokom, ženi in drugim je to nekaj navadnega, a meni, kako je to težko!«

Pomel si je z rokami obraz, vzdihnil in se zasmejal.

»Ako bi Vam mogel povedati, kako sem svoje življenje zapravil« je nadaljeval. »Vsi mi govore: Milo ženo imate, prelestne otroke in sam ste izvrsten družinski oče. Mislijo, da sem zelo srečen in me zavidajo. No, ker je ravno prišlo do tega, Vam zaupam, da je moje srečno družinsko življenje edino le žalostna zmota in jaz se je bojim.«

Prisiljen nasmeh je spačil njegovo bledo lice. Objel me je okrog pasu in polglasno nadaljeval:

»Moj odkrit prijatelj ste, jaz Vam zaupam in Vas visoko cenim. Prijateljstvo nam pošilja nebo za to, da bi se mogli izpovedati in se reševati tajnosti, ki nas mučijo. Dovolite, da se poslužim Vašega prijateljskega nagnjenja do mene in Vam odkrijem vso resnico! Moje družinsko življenje, ki se Vam zdi tako mikavno, je moja največja nesreča in moj največji strah. Oženil sem se čudno in nespametno. Moram Vam povedati, da sem do poroke Mašo brezumno ljubil in ji dvoril dve leti. Petkrat sem jo zasnubil, a vedno me je odbila, ker je bila do mene popolnoma hladna. Ko sem se šestič, goreč od ljubezni, valjal pred njo na kolenih in jo prosil roke kot miloščine, je privolila... Rekla pa mi je: »Ne ljubim Vas, a bom Vam zvesta«... Ta pogoj sem navdušeno sprejel. Tedaj sem to razumel, a sedaj, rotim se pri Bogu, ne razumem. »Ne ljubim Vas, a Vam bom zvesta.« Kaj pomeni to? To je megla, tema... Jaz jo ljubim še sedaj tako silno, kakor prvi dan po poroki, a ona mi je, kakor se mi zdi, pravtako ravnodušna, kakor prej, in je najbrž vesela, kadar odhajam od doma. Gotovo ne vem, ali me ljubi ali ne, ne vem, ne vem, a vendar živiva pod eno streho, tikava drug drugega, spiva skupaj, imava otroke in vsa lastnina nam je skupna... Kaj to pomeni? Čemu to? Ali Vi kaj razumete, dragi moj? Mučno vprašanje. Zato ker najinega razmerja čisto nič ne razumem, sovražim sedaj njo, sedaj sebe, sedaj zopet oba skupaj; vse v moji glavi se je zmedlo, sam sebe mučim in slabim, a ona kakor na rovaš postaja vsak dan lepša in divnejša... Po mojem ima čudovite lase, a smehlja se kakor ni ena ženska. Ljubim in vem, da ljubim brezupno. Brezupna ljubezen do ženske, s katero imaš že dva otroka. Ali je to umljivo in ne strašno? Ali ni to strašneje od prikazni?«

Nahajal se je v takem razpoloženju, da bi govoril še prav dolgo, a k sreči se je začul glas voznika. Dospeli so z našimi konji. Sedla sva v kolesko. »Štirideset mučencev« je snel čepico, in »sama pomagal s takim izrazom, kakor da je že davno čakal slučaja, da se dotakne najinih dragocenih teles.

»Dmitrij Petrovič, dovolite, da pridem k Vam«, je dejal, vidno mežikajoč z očmi in sklonivši glavo po strani. Usmilite se me v božjem imenu! Poginjam gladu.«

„No, dobro," je odvrnil Silin. — „Pridi, pri meni ostaneš tri dni, potem bomo videli!"

„Poslušam, gospod," se je zveselil „Štirideset mučencev". „Takoj jutri pridem."

Do doma je bilo šest vrst. Dmitrij Petrovič, zadovoljen, da se je končno izpovedal prijatelju, me je držal vso pot za pas in mi ni več bridko in prepadeno, temveč veselo pripovedoval, da bi se vrnil v Petrograd, ako bi imel v družini srečo, in bi se tam posvetil znanosti. Struja, ki je pognala toliko mladih, nadarjenih ljudi na deželo, je obžalovanja vredna. Rži in pšenice imamo v Rusiji mnogo, a popolnoma nam primanjkuje kulturnih ljudi. Mlada, nadarjena mladina bi se morala baviti z znanostjo, umetnostjo in politiko; kdor drugače dela, je nepremišljen. Zadovoljno je modroval in obžaloval, da se jutri rano ločiva, ker mora iti po lesni kupčiji.

(Dalje prih.)

upravnega sveta Bracke, Blum in Renaudel. Takoj ob začetku so poslednji izjavili, da ne pripoznajo sklepčnosti te seje, ker je bila sklicana na nelegalen način. Renaudel je predlagal njeno odložitev, dokler se ne najde modus za sporazum med izvrševalnim odborom socijalistične delavske stranke in komunističnim vodilnim odborom. Ko je Dunois v imenu ekstremistov zavrnil ta predlog, so se Bracke, Blum in Renaudel odstranili. Pri glasovanju so dobili ekstremisti 2911 akcij, 1179 sploh ni bilo zastopanih. Pripomniti pa moramo, da je med 2911 ekstremističnih akcij 1100 v rokah sestl avstrijskih in nemških akcionarjev, za katere je glasoval Laudricu, sedanji upravnik »Humanite«.

+ **»Humanite«** izjavlja z očitnim zadovoljstvom, da je sedaj, ko so se zadeve med komunistično in delavsko socijalistično stranko kolikor toliko uredile (?), pripr. na »idejen« boj z »odpadniki«. Kaj bodo francoski komunisti dalje počenjali, nas doslej ne briga, ker poznamo to staro pesem do zadnje note, zanimivo pa je, da v tem trenotku, ko preživlja francoski proletarijat najbolj črne dneve pod pasjim bičem meščanske strahovlade, nimajo »idejni« komunisti nikakega nujnejšega opravila razen zbijanja mesarskih instinktov med brati z žuljavimi rokami. Ko je meščanska diktatura razpustila strokovne organizacije, ali mislite, da je »silna« in »mogočna« stranka samo trenila z malim prstom? Kaj še! V tistem trenutku se je pokazalo to, kar smo imeli pri komunistih sami dovolj prilike opazovati: da jim namreč v odločilnem trenotku zmanjka poguma in komaj, komaj si še upajo spraviti iz sebe jecljavo frazo o »protestu z vsemi močmi«!! Tako se je zgodilo na Francoskem kakor tisočkrat pri nas. Res, samo za take »revolucionizme« še ni bilo treba iti v Moskvo in trgati srce iz delavskih prs! Ampak iz samega spoštovanja do francoskih bratov hočemo upati, da se sedanja banalna zaslepljenost ne bo mogla obdržati in hočemo upati, da se uresniči to, kar smo že enkrat nedavno povedali, da bo namreč zmerna manjšina v francoski komunistični stranki manjšina, ki jo pa mi smatramo za moralno močnejšo kot vso »večino«) trdo stopila na noge vsem razdirajočim elementom in bo znala najti pot iz sedanje zagate v svrho novega združenja vseh francoskih proletarskih sil. Isti proces, ki se sedaj vrši pri nas!

+ **Moskovska delavska mladina Kautskemu.** Delavska mladina v Moskvi je poslala Kautskemu, ki se nahaja sedaj v Georgiji naslednje pismo: »Četudi smo ločeni od sveta radi blokade in radi vojaškega kordona, ki ga je ustvarila sovjetska vlada, vendar se poslužimo prilike, da vam pošljemo svoj pozdrav. Hočemo verovati, da razcep v vrstah proletarijata ni drugega kot začasna posledica svetovne vojne, ker edinstvo delavskega razreda mu je brezpogojno potrebno v njegovih bojih in ob njegovi končni zmagi.« — Boljševiška vlada sicer niti sedaj ne stoji trdno, še manj trdna pa je njena bodočnost, ko jo zapušča celo mladina, ki hrepeni po slogi proletarijata.

+ **V ustavotvorno skupščino v Vladivostoku** je bilo izvoljenih 15 komunistov, 1 menjševik in 1 kadet.

Dnevna kronika.

Prenočišča za eno ali dve noči išče Konsumno društvo za Slovenijo za delegate, ki se udeleže občnega zbora dne 2. februarja t. l. ter prosi vse one zadružnike, ki bi jih imeli na razpolago, da to naznanijo zanesljivo do sobote 29. t. m. v društvenih prodajalnah: Sodna ulica, Krakovski nasip, Rožna dolina, Glince, Šiška in v centralni pisarni Šiška, Kolodvorska cesta štev. 208. Navedejo naj število postelj in za katero noč bi jih imeli na razpolago.

— **20 dinarski bankovci in poštni uradi.** Ravnateljstvo pošte in brzojava za Slovenijo objavlja: Ker poštni uradi 20dinarskih bankovcev začasno ne sprejemajo se je polastila občinstva preceišnja razburjenost Ker so se pojavile v prometu kar štiri različne vrste dvajsetdinarskih lažni-novčanic, je bila poštna uprava, da obvaruje sebe in svoje uslužbence vsakršne škode, prisiljena, da do prejema natančnih popisov vseh štirih vrst falzifikatov, sprejemanje 20-dinarskih bankovcev začasno ustavi. — Podrejenim uradom bomo te popise takoj po natisku poslali poštni uradi pa bodo 20 dinarske bankovce, ko bodo imeli popis v rokah, zopet sprejemali.

Revolucija zaradi 20-dinarskih bankovcev. V glasoviti Knafljevi ulici pred masivnim poslopjem ljubljanske podružnice »Narodne banke« je bila včeraj skoro celo dopoldne pravcata revolucija. Vzrok — »20-dinarski bankovci«!! Poslednje dneve je poštno ravnateljstvo odredilo, da ne smejo pošte in poštne blagajne sprejemati absolutno nikakih 20-dinarskih bankovcev, tudi pravih ne, dokler se ne ugotove falzifikati. Ta odredba pa ni bila objavljena javnosti, ampak je krožila intermistično samo med uradi. Umevno, da se je strank, ki so hotele plačati na pošti s temi bankovci, polotilo silno razburjenje in ogorčenje. Zgledu pošte so sledile banke. Trgovski in obrtniški krogi so tudi počeli odklanjati te bankovce. Slednjič je trpel ubogi delavec, ko je videl, da ne more s tem denarjem plačati in si nabaviti svojih najnujnejših potrebščin. Včeraj, ko se je razvedelo o štirivrstnih falzifikatih, pa je v ranih dopoldanskih urah zavladala prava revolucija. Pred bančno poslopje so hiteli razni sloji, starčki, starke, žene, možje, gospodične in mladeniči. Vsak je tiščal v rokah ali v denarnici svoj 20-dinarski bankovec. Pred 8. uro že se je nabrala velikanska množica ljudstva, ki je hotela kar vdreti v bančne prostore. Vodstvo banke je bilo vsled tega prisiljeno poklicati policijsko stražo, da je napravila in vzdrževala red. Čim so se odprla glavna vrata, so se vsuli ljudje noter, prerivajoč in suvajoč drug drugega, ravnotako so delali pred banko na ulici. Vse dopoldne je bila ulica polna ljudi. Banka je bila vsled tega navala prisiljena, da je začela zamenjavati bankovce, čeprav za to še ni prejela uradnega obvestila od belgrajske centrale. Zamenjavali so jih vse dopoldne. Banka pri zamenjavi postopa na sledeči način: **Za pravi 20-dinarski bankovec prejme stranka temu odgovarjajočo vsoto v drugih novčanicah.** Ker je bil naval velikanski, je umevno, da so zaloge drugih novčanic zelo hitro izginjale. **Za falzifikat banka izda stranki začasno potrdilo.** Toliko je gotovo, da falzifikati ne bodo povrnjeni z drugim denarjem. Kakor omenjeno, je naval na banko trajal vse dopoldne Celokupno je bilo 500 strankam izmenjanih za 60.000 dinarjev »20-dinarskih bankovcev«. Banka izmenjava vsak dan od 8. ure do polu 12. dopoldne. Popoldne se ne izmenjava.

Poštno in brzojavno ravnateljstvo poziva naročnike časopisov, da naj vsak nered glede dohoda ali dostavljanja naročenih časopisov naznanijo pristojnim izdajnim poštnim uradom ali pa naravnost poštnemu ravnateljstvu. Ravnateljstvo bo na vsako pritožbo uvedlo natančno preiskavo, da se vzrok nereda odpravi. Ker je tako naznanilo v prid poštni upravi kakor tudi občinstvu, naj pritožniki pošiljajo taka naznanila zaprta in poštnine prosta. Na ovoju pa je napraviti opazko: **Na uradno zahtevo v časopisnih zadevah, poštnine prosto.** Drugačnih zadev pri teh pritožbah na ravnateljstvo ni omenjati.

— **Telefonski imenik za Slovenijo.** Poštno in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani je izdalo »Imenik telefonskih naročnikov in telefonskih uradov v Sloveniji« ter jih odda interesentom proti povrnitvi nabavnih stroškov t. j. 4 dinarje za izvod. V Ljubljani in Mariboru jih prodajata tamošnja glavna poštna urada, nadalje jih prodajajo tudi poštni uradi Celje, Ptuj, Tržič in Kranj. Interesenti iz drugih krajev naj naroče imenike pri gospodarskem uradu pošt. in brzojavnega ravnateljstva v Ljubljani.

Ministrstvo za finance je dovolilo potnikom, ki potujejo v inozemstvo, da lahko vzamejo s seboj do 2000 cigaret onih vrst, katerih izvoz je dovoljen.

V ministrstvu za narodno zdravje so izdelani načrti za zgradbo javnih bolnic na ozemlju predvojne kraljevine Srbije. Poleti bodo začeli z gradbo javne bolnice v Požarevcu, ker jo tam najbolj potrebujejo.

Priprave za Umetniško noč. Po ljubljanskih kavarnah in na več drugih mestih visijo od naših najboljših slikarjev izdelani umetniški plakati, ki naznanjajo večer, katerega priredi udruženje naših gledaliških igralcev 31. tm. Zlasti umetniški svet se živo zanima za ta dogodek, pa tudi občinstvo, ki prihaja prav pridno po vstopnice v pisarno Udruženja v dramskem gledališču. Po raznih velikih pripravah je pričakovati, da bo Umetniška noč nekaj posebnega.

Tatvina dragocenega prstana. Na Aleksandrovi cesti stanujoči gospej Katinki dr. Černetovi je bil iz spalnice ukraden dragocen prstan z brilijanti v vrednosti 30 tisoč kron. Sumijo neko bivšo služkinjo, ki je bila aretirana.

Težka opeklina. Na Ježici je eno leto starega Francka Nincelja z vrelo vodo oblila njegova sestrična. Franek je zadobil težke opekline po telesu, vsled česar so ga morali prepeljati v ljubljansko javno bolnico.

Umor v Posavju. Na Vrbini so našli pred kratkim truplo nekega hrvatskega seljaka, kateremu so zločinci ukradli voz, vprego in denar. Aretirali so nekega Špillerja iz Dobove, ki je osumljen, da je izvršil omenjeni zločin.

Nadučitelj ustreljen. Dne 20. t. m. zjutraj ob pol 9. uri je posestnikov sin Jože Petan iz Sromelj, po domače Godier, na lovu, slučajno, nesrečno ustrelil svojega najboljšega prijatelja, lovca, nadučitelja Dragotina Rumpret. Strel ga je zadel smrtnonevarno. V teku četrt ure je gospod nadučitelj izdihnil svojo blago dušo. Svetila mu večna luč!

Tedenski izkaz. V tednu od 16. do 22. tm. se je rodilo 25 otrok (12 m, 13 ž), mrtvorojenih 4. Umrlo je 31 oseb (7 m, 11 ž, tujcev: 8 m, 5 ž) in sicer: na življenski slabosti 1 ž in 1 tujec; za jetiko 1 m, 1 ž, tujci: 1 m, 1 ž; za drugimi nalezljivimi boleznimi 1 ž, na možganski kapi 1 ž; za srčno hibo 1 m, 4 ž, 1 tujec; za rakom 1 m, 1 ž; za drugimi naravnimi vzroki 3 m, 2 ž, 4 tujci, 4 tujke; za slučajnimi smrtnimi poškodbami 1 m, 1 tujec. Naznanjenih je bilo dvoje slučajev nalezljivih bolezni: za davico 1, za škrlatinko 1.

Zvišanje mostnine na savskem mostu pri Trbovljah. Lastniku savskega mostu pri Trbovljah inž. M. Kirchschlagerju je poverjeništvo za javna dela dovolilo pobiranje zvišane mostnine na savskem mostu pri Trbovljah in sicer: za osebo 40 vin., za enovprežen voz 2 K, za dvovprežen voz 4 K, za živino 60 vin., za drobnico 20 vin., za kolesarja 40 vin., za samotežnik 40 vin. Pobiranje zvišane mostnine velja najdalje za tri leta. — Dovolj je žalostno da moramo v 20 stoletju plačevati še mostnino!

Ruski list v Dalmaciji. Wranglovci so začeli izdajati v Dubrovniku svoj ruski tednik »Ruskij Listok«.

Kozaki v Dalmaciji. V Sinju v Dalmaciji bodo naselili 900 Wranglovih kozakov.

Kulturni vestnik.

Nastop Matičinega pevskega zbora v ponedeljek 23. tm. pod novim vodstvom g. Štritofa kaže, da se utegne zbor po letih vila in propadanja povzpeti v svežejše sfece — težko izvedljivo delo, katerema se postavljajo po robu desetletja ukoreninjene tradicije toliko pri starih pevcih, kakor pred javnostjo. Tembolj je razveseljivo, da se je že ta prvi poskus izborno obnesel. Slišali smo enkrat nekaj pošteno proizvajanih slovenskih pesmi, videli občinstvo, ki se ni zgrozilo nad nenavajeno »novotarijo« — kaj hočemo več ob začetku? Pač: še nekaj takih koncertov in čimprej! —č.

Repertoar ljubljanskega gledališča. **Drama:** Četrtek 27. Sen kresne noči v opernem gledališču. A. Petek: Školjka B — Sobota Sen kresne noči v operi C. — Nedelja: Školjka izven. — Ponedeljek zaprto. **Opera:** Petek: Rigoletto D. — Sobota: Sen kresne noči C. — Nedelja Fra Diavolo izven. — Ponedeljek: zaprto.

Novi letnik »Ljubljanskega Zvona« Z letom 1921 stopi Ljubljanski Zvon v peto desetletje. Naši današnji generaciji je v svojih starih letnikih arhiv kulture in duševnih stremljenj, v novem hoče biti nje glasnik. Med letom bo začel nadaljevati dr. Ivan Tavčar svoj znameniti zgodovinski roman »Visoška kronika«, ki je v prvem delu zbudil splošno pozornost. Dr. Ivo Šorli bo vse leto prinašal zanimive storije iz tolminskih hribov. Ivan Zorec bo priobčil daljšo novelo »Njena pot«, Milan Fabjančič daljšo sliko »V novi svet«, Ivan Albreht troje koroških povesti V. Mazi črtici: »Verica« in »Prepovedana pot«, Marija Kmetova par kratkih črtic. V poučnem delu bo dr. Ivan Prijatelj vse leto priobčeval »Duševne profile naših preporoditeljev«, Miran Jarc je napisal daljšo študijo o »moderni srbohrvaški liriki«, prof. beograjske univerze Dr. H. Barić pa pripravlja za šeststoletnico Dantejeve smrti daljšo študijo o »Danteju poetu in filozofu«. Poročila o naši drami bo pisal Fr. Albrecht, o naši operi in godbi Anton Lajovic. Novo okusno zunanjo opremo za bodoči letnik je oskrbel S. Šantel. Celoletna naročnina Ljubljanskega Zvona znaša 180 K, polletna 90 K, četrtletna 45 K. Posamezna številka velja 18 K. Za Italijo velja celoletna naročnina 60 lir.

Gledališki list št. 19 vsebuje poleg programov članka O. Ž.: Pogovor o bodočnosti klasične drame. — A. L.: Misli o podržavljenju našega gledališča.

Zrnje. Štev. 13. vsebuje: Jan Bankart: S ceste. — H. Druzovič: Glasba kulturnih narodov starega veka. — Dr. Pivko: Dramatsko pesništvo. — Antun Mecger: Petar (Pecija) Petrovič. — Repertoir. Cena številki 3 K.

Gostovanje »Hudožestvenega teatra« v Splitu. Moskovsko umetniško gledališče bo dne 10. tm. gostovalo v splitskem gledališču.

Gospodarstvo.

Kaj bo z odtegnjenimi 20 odstotki? Radikalni poslanec Miletič je na finančnega ministra naslovil vprašanje glede povračila 20 odstotkov, ki so bili zadržani pri žigosanju bankovcev Avstro-Ogrske banke.

Za eno milijardo lesnega izvoza. Minister za šume in rude je izdal naredbo, ki regulira sekanje drva in izvoz lesa za kurjavo. Računajo, da bomo lahko izvozili drva za eno milijardo dinarjev.

Gradnja trgovskih ladij. Objave Lloyda kažejo, da je bilo v zadnjih par letih zgrajenih trgovinskih ladij 18 in pol milijona ton. Angleška ladjedelna industrija je leta 1920 dosegla tako višino, ki so doslej še ni bila dosežena. Angleži so leta 1920 prekosili celo dosedanjo največjo višino (leta 1913) na 142.000 ton. V angleških ladjedelnicah je bilo leta 1920 izdelanih 618 trgovinskih ladij, ki so imele skupno 2,055.000 ton, 850.000 ton ladij je bilo izdelanih na naročila iz tujih držav.

— **Kriza v domači cementni industriji.** Cementna tovarna v Zidanem mostu je že od srede decembra dalje svoje obratovanje reducirala na polovico vsled pomanjkanja kosovnega premoga, toda sedaj so ugasnile še zadnje tri peči in bo vsled tega 250 delavcev delj časa brez vsakega zaslužka, ker ne dobi tovarna od nikoder nikakegakosovnega premoga. — Kakor smo zvedeli, nakazuje sicer deželna vlada za Slovenijo oddelek za premog, dnevno iz Trbovelj - Mirne in Št. Janža po en železniški voz kosovnega premoga — **toda le na papirju,** kajti tovarna sploh že od 15. decembra m. l. pa do danes ni dobila ne enega vagona premoga. Zato je bilo ravnateljstvo prisiljeno celokupni obrat za nedoločen čas popolnoma vstaviti. — Cementna tovarna v Zidanem mostu je v stanu s svojimi modernimi napravami producirati dnevno 7 vagonov Portland - cementa. Za to količino pa potrebuje dnevno do 4 vagone najboljšega kosovnega premoga — in kakor smo doznali, je tovarna v minulem letu prejemala dnevno vsaj po 1—2 vagona kosovnega premoga iz Trbovelj—Mirne in nekoliko tudi iz Krmelja. Tako je mogla izdelati dnevno vsaj nekoliko vagonov Portland - cementa in kriti svoje režijske stroške. Toda v tekočem letu ne more niti te količine kosovnega premoga dobiti. Cementna tovarna ima do sedaj že 600 vagonov naročil in ko bo pričela stavbna sezona cveteti, bo naravnost bombardirana z naročili, in seveda — imamo samo upanje, da, če ne bo premoga, ne bo tudi Portland - cementa. Zato je nujna pomoč potrebna!

— **Prometno ministrstvo** je sklenilo odposlati prihodnji mesec večje število vagonov in lokomotiv v popravilo na Madžarsko.

— **Nov premogovnik.** Pred par dnevi so odkrili v bližini Sinja v Dalmaciji bogat premogovnik. Eksploatacijo bo prevzela država.

— **Cene vina na Visu.** Vsled fyloksere, ki je letos po dalmatinskih otokih uničila precej vinogradov, stane vina na Visu 1800 kron hekto.

— **Z ozirom na vprašanje socijalizacije premogovnikov** je sklenil glavni odbor zveze nemških strokovnih organizacij zahtevati takojšnjo izvedbo socijalizacije.

— **Gradba bratislavske luke.** Gradba velike moderne luke na Donavi v Bratislavi zelo hitro napreduje. Gotova so že tri skladišča in četrto za žito bo v najkrajšem času dovršeno. Gradba bo končana leta 1925, in bo skupno z luko v Komarnu mogoče shraniti v skladiščih milijon ton blaga.

— **Nemčija vrača Romuniji zlato zalogo.** Nemška državna banka je naznanila rumunski narodni banki, da ji vrne njen v vojni zaplenjen depot zlata, ki vsebuje 62 milijnov zlatih nemških mark, 952.000 avstrijskih zlatih kron in 2.700.000 francoških zlatih frankov.

— **Angleži kupujejo zlate rudnike na Sedmograškem.** »Obzor« poroča: Harkortovi rudniki in kemične tovarne d. d. v Gothi se pogajajo z nekim angleškim konzorcijem zastran predaje zlatega rudnika na Sedmograškem. — Turek škili čez mejo!

— **Francozi imajo denar?** Iz Madrida poročajo, da namerava francoska vlada plčati prvi obrok posojila, ki so ji ga dali l 1918 združeni španski bankirji. Kšeft..., kšeft...

Sport.

Spor v čsl. delavskih telovadnih jednotah — žal še ni končan. Vršilo se je že več konferenc — ali na nobeni se odbor in levičarska opozicija ne morejo zediniti. Zlasti sklicanje izrednega zbora, ki ga smatra odbor nepotrebnim in ga opozicija na vso moč zahteva, je kočljivo vprašanje. Upamo, da se do Olympijade pobotajo.

Društvene vesti.

— **II. umetniška noč** se vrši 31. t. m. v vseh prostorih Narodnega doma. Začetek ob 21. Vstopnina znaša 80 K (za vse prostore!), Prenotacije vsak dan od 2—6 v pisarni Udruženja gled. igralcev (Dramsko gledališče). Kiparji, slikarji, muziki, literati in drugi umetniki ter dijaki polovično ceno.

Po svetu.

— **Zvišanje delavskih plač na Češkoslovaškem.** Na Češkoslovaškem zahtevajo delavci vseh kategorij in strok povprečno 35 do 50 odstotkov povišanja plač. Prvi so dosegli znatno zvišanje mezd delavci steklarske stroke, ki ima zelo dobre konjunkture. V sladkorni industriji zahtevajo delavci 100 odstotkov povišanja; v meznem gibanju so tudi kovinarji, oblačilni delavci, rudarji in kemični delavci. Tudi uradništvo teh strok je vložilo svoje mezdne zahteve.

— **Bolničarska šola v Pragi.** Češkoslovaški Rdeči križ je s pomočjo ministrstva narodnega zdravja otvoril v Pragi dveletno šolo za vzgojo bolničark.

— **Avstrijski srednješolski profesorji** so zagrozili s splošno stavko, ker jim vlada noče plačati že v juniju 1920 obljubljenih doklad. — Vseavstrijsko meščanstvo se seveda nad tem »škandaloznim« vedenjem državnih nameščencev zgraža, tisto meščanstvo, ki si je od junija prošlega leta pomnožilo milijonska imetja za milijone na račun garajočih trpinov.

— **Reclam častni doktor washingtonske univerze.** Orijentalna univerza v Washingtonu je imenovala dr. Ernesta Reclama, solastnika znane nemške književne založbe, za častnega doktorja književnosti in filozofije vsled njegovih zaslug za ljudsko izobrazbo.

— **Brestlitovski »heroj« umrl.** Kakor poroča »Obzor« iz Basla, je bil znani nemški general Hoffmann povabljen na Silvestrov večer v neko rusko družo. Na proslavi je generala zadel mrtvoud.

— **Bombe bodo glasovale.** Wolff poroča, da je glasovalna obmejitvena policija na Zgornjem Šlezkem zaplenila vagon municije, ki je prihajal iz Poljske. Spremljevalci so zbežali. Med drugim je mednarodna komisija, ki je bila o tem obveščena, našla tudi 13 strojnic in 100 ročnih granat.

— **Na Španskem** je započela obsežna atentatorska akcija. Vsak dan pade po več žrtev. Tako je bilo zadnjič v Barceloni ubitih 10 oseb in mnogo ranjenih. Buržujska poročila naprtujejo te atentate seveda na račun socijalistov, kar pa je bedasto, ker sta bila pri drugem napadu v Barceloni ubita tudi dva delavca. Tudi policija, ki je te dni zasledila tolpo dobro organiziranih morilcev, pravi, da so bili slednji samo »ekstremisti«. Buržoazija naj se nikar ne zgraža, če bo španski delavec kdaj pokazal, da ni svinjski meh, temveč človek, ki more en udarec povrniti z dvema.

— **Mož, ki ga treba spoštovati.** V Bourgesu je umrl neki Guindolet, ki je imel samo 28 let, pa je tehtal nič manj in nič več kot 252 kilogramov. Resnično, to zamore zbuditi nekaj rešpekta v teh suhih letih!

Organizacijski vestnik.

Iz stranke.

Koroško. Javni politični shod se bo vršil v Črni v nedeljo, dne 30. t. m. ob 14. uri v prostorih s. Krulca. Enaki shod se bo vršil tudi v Guštanju istega dne ob 18. uri. Sodrugi! treba je, da pride zopet živahnost med nas, zato skrbite da bo udeležba velika. Razpravljalo se bode o zelo važnih zadevah.

Vestnik Svobode.

Dramatični odsek »Svobode« vprizori v nedeljo, dne 30. t. m. v Travnovi dvorani na Glincah burko v treh dejanjih Nebesa na zemlji. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnice v predprodaji se dobe: v prodajalnah konzumnega društva na Glincah in v Rožni dolini in na dan predstave v dvorani, in sicer dopoldne od 9.—12. ure ter popoldne od 2.—5. ure.

Mežica. Dramatični odsek podružnice »Svobode« v Mežici vprizori v nedeljo, dne 30. t. m. ob 3. uri popoldne v društveni dvorani nad Konsumnim društvom veseloigro »Štipko tiček« in še dva komična prizora. Vstopnice v predprodaji se dobe v prodajalni konzumnega društva v Mežici. Po predstavi ples in prosta zabava. Ker je čisti dobiček v prid revnim šolarjem se vabi k obilni udeležbi. — Odbor.

Dopisi.

»Slovenskemu gospodarju« v odgovor. »Gospodar« nesramno napada našega poslanca Kisovarja iz Rogoze, češ Kisovar se je na svojih shodih o božičnih praznikih in na Novo leto zavzemal za znižanje davkov, ki so po krivdi buržoazijskih strank tako narasli, da jih ljudstvo sploh ne bo moglo prenašati. Da je to res, ni dvoma. Toda, gospodje pri klerikalni stranki, dokazali ste, koliko ste storili za ljudstvo, bili ste v vladi dve leti, Vaša zasluga je v prvi vrsti, da so davki tako narasli vaša zasluga, toraj bi imeli tudi v prvi vrsti dolžnost, da se zavzamete za znižanje davkov. Ali ste dvignili mezinec za dobro stvar? Pišete tudi nadalje v Gospodarju z dne 20. januarja t. l., da se poslanik Kisovar repenči doma, da bo znižal davke in da v Belgradu molči, ker se boji za svoje dijete. Na to vam povemo odločno, da je bil Kisovar vedno delaven človek, se je preživljal prej kot tak bi se še naprej, da bo pa storil svojo dolžnost smo uverjeni. Dragi klerikalci, vi imate v vaši vrsti poslanike, ki imajo sploh nagobčnike, že desetletja prejemajo dijete in še do danes niso storili za ljudstvo ničesar. Kar se tiče prisege, smo bili mi in naš socijalistični klub prvi, ki smo zahtevali prisego na narod in ne na kralja: mi smo za delo. Kaj ste storili vi, dokazov je dovolj! Trpljenje ni nič drugega! Dobro, vidimo se zopet in vam bomo povedali kaj drugega, a brez nagobčnika.

»Svoboda« v Črni! Naj Vam nekoliko opišem delovanje naše podružnice delavskega izobraževalnega društva »Svobode«!

Čutili smo tudi mi, kakor marsikje drugje, kolike važnosti je ravno za delavca izobrazba. Kakor se posamezno drevo v gozdu, ne more upirati silam ljutega viharja, tako je tudi s posameznim članom, človeške družbe. Zato je treba človeku, da ima priliko v dnevih, ko gre za njegove pravice in obstanek, opirati se na druge, ker le tako se da doseči zastavljeni cilj. Glavna opora so v tem oziru organizacije. Ker vemo, da izobrazba more rešiti delavca iz sedanjega položaja, smo ustanovili podružnico, izobraževalnega društva »Svoboda«, da z njo pospešimo napredek. Podružnico smo ustanovili sredi julija lanskega leta. Vsakemur so znane razmere, v

katerih se nahajamo, zato se tudi naša podružnica ni mogla razviti tako hitro, kakor smo želeli. Toda kljub temu, čeprav smo bili brez vseh gmotnih sredstev, se nam je po zaslugi sodruga Rajnhofena, posrečilo prirediti dvokolesno dirko in dve igri že dne 1. avgusta lanskega leta. Prišli smo tako do prvih financ. Z dnem 1. novembra se je začela plesna šola, katere zaključni venček je bil, dne 5. januarja tekočega leta. Da se je plesna šola tako dobro obnesla, se imamo predvsem zahvaliti našemu sedanjemu tajniku sodrugu Rajhofenu, ki jo je tako spretno vodil, da so imeli obiskovalci, v tako kratkem času priliko se naučiti več plesov.

Zahvaliti se imamo, da sta plesna šola in venček, posebno zadnji, v vsesplošno zadovoljstvo obiskovalcev tako dobro izpadla, še neutrudljivemu godbeniku, občinskemu tajniku gospodu Ršu, vodi kot kapelnik zdaj tudi naš tamburaški odsek, ki bo že v kratkem času zmožen za nastop. Plesno šolo je redno obiskovalo 12 parov, Venčka so se udeležile 103 osebe. Dne 5. m. m. smo priredili »Miklavžev večer«, na katerem se je obdarilo 280 otrok. Ker pa razmere ne dopuščajo, da bi otroke tako bogato obdarili, kakor smo želeli, upamo da bo mogoče prihodnjič kaj več storiti. Za miklavževe darove se najsrčnejše zahvaljujemo vsem darovalcem, posebno gospodu rudarskemu svetniku drž. sekvestru svinčenih rudnikov v Mežici, ki je daroval v ta namen 500 K, kakor tudi konz. dr. za Slovenijo v Prevaljah za darove, ki nam jih je poslalo. — Posebno veliko dela imamo zadnji čas z gledališkim odrom, ki bo res krasen, ko bo kmalu popolnoma dovršen. Zahvaljujem se tem potom centrali našega društva za podarjene potrebščine. Pripravljamo se že zdaj za igre in mislim, da bomo v kratkemk aj vprizorili. Takrat bo tudi sodeloval naš tamburaški odsek. Končno moram odgovoriti še dopisniku »Slovenskega Gospodarja«. Vprašujem ga, ali je imel priliko si ogledati na plesnem večku našo pametno mladino? Ali je videl nie vzorno vedenje? Oglejte sami sebe! Priporočal bi vam, da nas pustite v bodoče pri miru, če ne pridejo o Vas lepe zanimivosti na dan. Mi pa bomo marljivo delali, se izobraževali in se veselili našega napredka.

Vdove in sirote.

Ko je potihnil bojni metež, ko so prenehale prasketati puške in doneti topovi, ko so se začeli narodi polagoma vračati zopet k plodonosnemu delu mirnega časa — takrat smo šele prav opazili posledice, katere je zapustila svetovna vojna. Pomanjkanje, glad, skrbi in trpljenje je prenašalo naše ljudstvo v svetovni vojni; trpelo je za interese aristokracije in kapitala.

Ko se je l. 1919. iz razvalin avstrijskega cesarstva porajala nova, mlada država, se nam je zazdelo, da so se odprla pred nami vrata v lepšo bodočnost, mislili smo, da bo konec trpljenju in bedi. Stoletja smo bili sužnji tujcu in pozdravljali smo osvoboditev naše domovine.

Beda, pomanjkanje, revščina! To troje je ostalo našemu ljudstvu, to troje mu je najzvestejši spremljevalec, to je dedščina, katero je zapustila svetovna vojna našemu ljudstvu.

Največje žrtve svetovne vojne pa so vdove in sirote. Poglejmo širom naše domovine in videli bomo tisoče in tisoče našega ljudstva, ki životari v moralni in telesni bedi. Poglejmo v zaduhlo izbo uboge vdove, kjer je stisnjena številna deca, gladna, raztrgana in zapuščena. Vdova dela in se trudi od ranega jutra do poznega večera, da preživi sebe in deco. Ko pa od truda in napora oslabi, ko ji poldejo moči, da bi preživljala svoje otroke — kaj potem? Nihče je ne pozna! Bedna odpira vrata iz urada v urad in prosi pomoči, a povsod sliši samo pomilovanje in lepe besede. Ali naj živi vdova, ki ni kriva sama svoje nesreče, od pomilovanja, ali naj živi od solz, ki jih preteka v skrbi za svoj in svoje družine obstoj? Deca pa tava brez nadzorstva po cestah in prosjači, da si uteši svoj glad. Ali naj vzraste iz te dece, ki je prepuščena sama sebi, ki je brez pravega nadzorstva, pošten, zaveden narod?

Ni nam treba opisovati bede in revščine v kateri žive stotine vdov in sirot, kajti vidimo jo. Vrzimo torej iz naših src trdosrčnost in mlačnost in otmimo naše vdove in sirote muk in trpljenja, katere morajo prenašati kot največje žrtve svetovne vojne.

Da se odpomore bedi in revščini, v kateri žive vdove in sirote, se je osnovala »Zveza vdov in sirot za Slovenijo« v Ljubljani. Dolžnost naša je, da zvezo, katere namen je, pomagati vdovar iz trpljenja in bede ter rešiti deco pogina in delovati na to, da vzraste iz nje pošten, zaveden narod — tudi podpiramo. Pristopajmo vsled tega kot člani k tej zvezi, podpirajmo jo po svojih močeh, ne pozabimo naših vdov in sirot pri prireditvah in zabavah.

Vsak najmanjši dar je dobrodošel. Pošilja naj se na: Zvezo vdov in sirot za Slovenijo« v Ljubljani, Mestni trg št. 11 — II. nadstropje.

Zepni koledar za leto 1921

je izšel in se razpošilja naročnikom. Organizacije in posamezniki, ki ga še niso naročili, naj ga čimprej naroče pod naslovom „Tajništvo JSDS. Ljubljana, poštni predal 168“ ali pa pri upravi „Naprej“ v Ljubljani. — Trdo vezan izvod velja 14 K; kdo naroči več kakor 10 izvodov, dobi pri vsakem izvodu 2 K popusta.

Muči Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udih? Malo Fellerievega pravega Elza-fluida in odpravljene so bolečine! 6 dvojnatih ali 2 veliki špecijalni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej. Fellerjev Elza mentolni črtnik en komad 12 K.

Želodec Vam ni v redu? Nekaj pravih Fellerievih Elza-kroglic! Te so dobre! 6 škatlic 18 K. Pravi balzam 12 steklenic 72 K. Prava švedska tinktura 1 velika steleknica 20 kron. — Omot in poštnina posebej, a naceneje. **Eugen V. Feller. Stubica donja Elsa trg št. 252. Hrvatska. C.** (4)

Konkurenčne cene! **F. BRUMAT LJUBLJANA** **Manufaktura in tkanine.** **Mestni trg 25.** Konkurenčne cene!

Mariborska eskomptna banka, Maribor,
Tegetthoffova ulica 11
Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC
prevzema denarne vloge in izvršuje vsakovrstne bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Ugodna prilika! Zamenja se stanovanje obstoječe samo zase v prvem nadstropju za mal lokal kjerkoli v mestu, najraje na Gosposvetski kolodvorski ulici ali na Viču. Cenj. ponudbe na Ivan Seliškar urarski mojster, Ljubljana, Pot v Rožno dolino 10.

Ivan Jax in sin
Ljubljana, Dunajska cesta 15.
Šivalni stroji in stroji za pletenje.
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867.
Vezenje poučuje brezplačno.
Pisalni stroji „Adler“.
Ceniki zastonj in franko.
Kolesa iz prvih tovaren.
Dürkopp, Styria, Waffenrad.
Začasno znižane cene!

Oblastveno konces. informatni zavod
Drag. Beseljak
v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 5 dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonementu ter posamezno cene zmerne.

Brusače za kovinaste predmete išče „BISTRA“ kovinska industrija, Domžale.

Kdor si želi nabaviti pristnega in znanega
haložana
naj se blagovoli poslužiti tvrdke:
Prva haloška trgovina z vinom
Ante Kovenjak in drug
pri Sv. Barbari v Haložah.

GAZELA MILO konsumne in cerkvene sveče, lekarniški vosek, kadilo i. t. d. sudi najceneje
„Prva jugoslovanska milarna in svečarna“,
prej Pavel Seemann, Ljubljana-Vič.

Po najnižji ceni! | **Manufaktura** v novo preurejeni trgovini | Po najnižji ceni!

ALBERT KOPAČ
Maribor, Glavni trg št. 17
Zimsko blago po lastni ceni! | Prodaja vsakovrstnega inozemskega manufakturnega blaga in pletenin. Na debelo in drobno! | Zimsko blago po lastni ceni!

Zopet
ogromno pošiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela tvrdka R. Stermecki v Celju, in sicer volne, cefirje, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, sukna kamgarna in hlačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, klota, cvilha, robcev, svile in še mnogo raznega druzega blaga, katero se prodaje, zaradi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Razentega, vedno velika zaloga lastnega izdelka srajc, predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek, po zelo nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otročji vedno v velikanski zbiri, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev. 220
Ilustrovani cenik zastonj! Na debelo samo v I. nadstropju
VELETRGOVINA Razpošiljalna **R. STRMECKI** CELJE ST. 314, Slovenija.

Brez konkurence! **Mašinsko olje** Regal O, najboljše kvalitete prodaja na debelo v lesenih sodih in pošilja vzorce na zahtevo
Telefon 15-23 JOVAN JOVANOVIĆ I KOMP., BEOGRAD Sremska ul. 9

Odvetnik
Dr. VIKTOR AHAZHIZH
naznanja, da je otvoril svojo odvetniško pisarno v v Novem mestu, v hiši gospe Skaberne, I. nadst.

Delavca-strojarja
veščega pri „Falzmaschine“ išče za takojšnji nastop strojarna GOTTFRIED EDER, VUKOVAR.

Prva srbska tvornica za ulivanje kovin in izdelovanje vseh u to stroko spadajoča dela iz medi
Kukar i Jovič u Leskovcu (Srbija)
Potrebuje dobre kvalificirane preddelavce in delavce za ulivanje oblikovanje za lastno tovarno. Plača in vse druge pristojbine najboljše. Ponudbe i zahteve poslati na gornji naslov.

Tovarna **JOS. REICH**
Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Selenburgova ul. 3.
Barva vsakovrstno blago.
Kemično čisti obleke.
Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.
Podružnice: **Maribor** Gosposka ul. 38 | **Novomesto** Glavni trg | **Kočevje** št. 39.

Nakupovalna zadruga
za konzumne in produktivne zadruge in zavode
r. z. z o. z.
v Ljubljani, Aleksandrova ulica štev. 5
priporoča svojim članom
nakup najrazličnejšega blaga!

Občno konsumno društvo v Zagorju ob Savi
(vpisana zadruga z omejenim poroštvom)
sprejema
hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4%.
Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 1033 članov ter sledeče društvene sklade:
Rezervni delež . . . . . K 41.647·42
Društveni sklad . . . . . K 30.939·43
Blagovni promet za leto 1919 je znašal K 2,329.207·94.
Clan postane lahko vsak, kdor plača vstopnino K 2·50 in delež K 40·—.
Pisarna v Zagorju štev. 99.

Izdajatelj: Ivan Mlinar. Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Jak. Vehovec